

самостійної науково-дослідної роботи й виконання творчих завдань, збільшення питомої ваги позааудиторної роботи з біологічної хімії, яке ми пропонуємо, забезпечить удосконалення продуктивної творчої діяльності.

При структуруванні курсу ми приділяли велике значення його професійній орієнтованості з метою формування відповідної компетентності. У кожній темі кожного розділу наведено інформацію та завдання класичного фундаментального біохімічного наповнення паралельно з професійно орієнтованим матеріалом.

Отже, процес викладання курсу структурований так, що студенти мають можливості для засвоєння обов'язкової нормативної фундаментальної частини та вдосконалення знань, вмінь і навичок при виконанні варіативних самостійних завдань, які в більшості випадків мають професійну орієнтованість.

Висновки. У статті подано аналіз можливості використання системного підходу як методологічної основи викладання курсу "Біохімія" студентам вищих навчальних закладів технологічного профілю з урахуванням необхідності забезпечення поєднання фундаментальності з профілізацією, можливості вибору завдань для самостійної роботи зі збереженням нормативної складової, розподілу матеріалу для аудиторної та позааудиторної роботи.

Література

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 367 с.
2. Блауберг И.В. Становление и сущность системного подхода / И.В. Блауберг, Э.Г. Юдин. – М. : Наука, 1973. – 272 с.
3. Всесвятский Б.В. Системный подход к биологическому образованию в средней школе: кн. для учителя / Б.В. Всесвятский. – М. : Просвещение, 1985. – 143 с.
4. Фролов И.Т. Жизнь и ее познание / И.Т. Фролов. – М. : Мысль, 1981. – 266 с.
5. Нужна Т.В. Біологічні хімія / Т.В. Нужна, Р.С. Мітченко, Ю.О. Лесишина. – Донецьк, 2008. – 188 с.

ОРЕЛ-ХАЛІК Ю.В.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ НАУКОВОГО ТА ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ПІДХОДІВ ДО ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ

Реформа органів внутрішніх справ конче потребує здійснення підготовки правоохоронців нової генерації, основу світогляду яких становитимуть загальнолюдські цінності, принципи гуманізму й демократизму, усвідомлення свободи людини як найважливішої цінності суспільства. У зв'язку із цим до пріоритетних напрямів підготовки майбутніх правоохоронців, крім набуття ними фахових знань і вмінь, належить розвиток загальної культури майбутніх фахівців, одним із центральних компонентів якої є естетичний смак, що виступає своєрідним регулятором естетичного ставлення до дійсності та обраної професії.

Естетичний смак особистості є інтегрованим показником її свідомості. Він набуває фахової орієнтації тільки під час професійного становлення особистості. Методологічною основою формування естетичного смаку є естетика, що являє собою систему законів та категорій, які відображають історично зумовлену практику освоєння й перетворення реальності за законами краси (гармонії та міри) і

вивчають два взаємопов'язаних кола явищ: сферу естетичного (як специфічного прояву ціннісного ставлення до світу) і діяльнісну сферу людини [1, с. 97]. Сфера естетичного освоєння дійсності охоплює ще й побут, соціальне життя, культуру, складовою якої є естетичний смак, а також професійну діяльність особистості.

Узагальнений аналіз сучасної філософської, психолого-педагогічної, естетичної літератури, а також багаторічний досвід роботи в юридичному ВНЗ свідчать про те, що підготовка майбутніх правоохоронців, а саме формування їх естетичного смаку, вимагає вдосконалення цієї системи. Ефективне вирішення зазначеної проблеми можливе за дотримання *організаційно-педагогічних умов, що сприяють* формуванню мотиву до виконання професійної діяльності з орієнтацією на естетичний смак, розвитку професійно-естетичного тезаурусу, усвідомлення значущості естетичного смаку та його практичної реалізації у фаховій діяльності.

Мета статті – теоретично обґрунтувати одну з організаційно-педагогічних умов формування естетичного смаку майбутніх працівників МВС України, а саме забезпечення взаємодії наукового та художньо-естетичного підходів до фахової підготовки правоохоронців.

В умовах сьогодення вища школа потребує концептуально нової сучасної розробки підходів до процесу формування майбутніх фахівців і створення умов для ефективного розвитку як професійних умінь та навичок, так і високого рівня загальної культури.

Для забезпечення *взаємодії наукового та художньо-естетичного підходів до фахової підготовки правоохоронців* було опрацьовано наукові джерела й узагальнено існуючі підходи, які визначають сутність цього процесу. Поєднання зазначених підходів дало змогу розглядати формування естетичного смаку як зумовлене впливом мистецтва зростання рівня художньої та морально-естетичної культури професіонала, сформованості його естетичного смаку й художніх здібностей, естетичного досвіду та естетичного ставлення до навколишнього світу, процесу й результатів своєї професійної діяльності.

Однак, як свідчить практика, у процесі фахової підготовки майбутніх правоохоронців ще зберігається науково-інформативний підхід до навчання, що негативно впливає на розвиток естетичної складової студентів.

Здобуття знань – це не просте предметне накопичення фактів, відокремлене від людини. Це продукт духовної діяльності, який органічно включає в себе живе, людське і, відповідно, невіддільне від людини. Кожна особистість має свій власний внутрішній світ, до якого належать певні соціальні й естетичні цінності, уявлення та вподобання. Як стверджує Л. Левчук, формування майбутнього фахівця є саме по собі унікальним процесом, адже на нього впливає “певний комплекс культурних цінностей і духовних орієнтацій. Отже, створюється унікальність умов формування кожної людини, й естетичний смак при цьому стає не тільки інструментом творення такої унікальності, а й засобом її об'єктивації, суспільного самоствердження” [2, с. 55].

Поєднання науки й мистецтва в процесі підготовки правоохоронця гармонізує розвиток майбутнього фахівця, що виявляється у відчутті задоволення від процесу та результатів художньо-естетичної діяльності, зумовлює в нього, у свою чергу, прагнення до привнесення оригінального, естетичного начала у

свою професійну працю, здійснення її за законами краси. Художньо-естетичний підхід виявляється у професійній спрямованості й естетичній детермінованості змісту навчання. Це зумовлює необхідність посилення уваги до формування професійно значущих естетичних якостей (естетичних смаків, потреб, інтересів, ідеалів тощо) і художніх здібностей професіонала (“краси” слова, форми, кольору; образної уяви, емоційної чутливості тощо).

Розглядаючи сприймання художньо-естетичної інформації творів мистецтва, Г. Локарєва зазначає, що воно перебуває в тісній і прямій залежності від запасу знань, зокрема, загальнокультурного. При цьому вчена підкреслює, що “особливо це стосується художньо-естетичної інформації, оскільки без спеціальних знань сприйняття цього типу інформації неможливе. Водночас сприйняття пізнавальної, психологічної, інтелектуальної, морально-естетичної, особистісно-авторської інформації сприяє збагаченню тезаурусу особистості. Відбувається процес з двома взаємозумовленими сторонами: сприйняття визначається тезаурусом особистості, а тезаурус поповнюється у процесі сприйняття інформаційної системи твору” [3, с. 268]. Спираючись на думку дослідниці, вважаємо за необхідне для реалізації художньо-естетичного підходу до фахової підготовки акцентувати увагу на всебічності сприйняття інформації майбутніми правоохоронцями, зокрема, у самостійній роботі. Одним із засобів позитивної активізації пізнавальної діяльності, на нашу думку, може виступати естетичний смак як інтегрована категорія, що консолідує всі особистісні якості людини й охоплює різні сфери знань.

Сучасні дослідження проблеми взаємодії науки та мистецтва в процесі професійної підготовки спрямовані на пошук реальних можливостей одночасного включення в навчально-виховний процес ВНЗ двох форм пізнання – когнітивної та емоційної. Доповнення кожної навчальної дисципліни (як фахового, так і гуманітарного блоку) естетичним компонентом викликано необхідністю духовного розвитку майбутніх правоохоронців.

Художньо-естетичну спрямованість навчальної діяльності за обраним фахом ми розглядаємо як процес засвоєння певних знань, умінь і навичок під кутом зору краси; як аксіологічну діяльність, спрямовану на підвищення фахової компетентності майбутнього працівника МВС України. Необхідно розвивати навички студентів аналізувати отриману інформацію з позиції краси мислення (щодо її достовірності, актуальності тощо), уміння спостерігати (професійне спостереження), мовленнєві уміння й навички (повідомлення інформації, формулювання уточнювальних запитань, адекватне висловлювання думки). Під час сприйняття інформації правоохоронцем у його свідомості відбувається оцінка й аналіз, інтерпретація об’єктів сприйняття з позиції “краси”, формування висновків для відповідного реагування й подальшої професійної діяльності.

Отже, відбувається взаємодія різних способів пізнання дійсності, а саме: наукового та художньо-естетичного. Вважаємо, що такий підхід до фахової підготовки правоохоронців створить реальні умови для:

- 1) озброєння студентів системою знань, навичок і вмінь з естетики правоохоронної діяльності;
- 2) теоретичного осмислення естетичних норм і їхніх проявів у правоохоронній діяльності;

3) формування фахово значущих якостей та естетизації процесу судження (вміння бачити та розрізняти прекрасне в кожному явищі життя, зокрема, у фаховій діяльності);

4) активізації соціально-особистісних, фахових, моральних, інтелектуальних, загальнокультурних, естетичних і комунікативних потенцій майбутнього правоохоронця.

У процесі фахової підготовки працівників правоохоронних органів у вищих навчальних закладах МВС України формування естетичного смаку має сприяти вирішенню важливого завдання професійного та морально-естетичного розвитку майбутнього фахівця-правоохоронця, який здатен творчо вирішувати професійні завдання, що ставлять перед ним реалії сучасного життя. Отже, розглядаємо формування естетичного смаку як ланку єдиної комплексної системи підготовки студентів ВНЗ МВС України до виконання в майбутньому своїх професійних обов'язків.

Для досягнення фахової спрямованості процесу формування естетичного смаку в майбутніх правоохоронців необхідно зосередити увагу викладачів на впровадженні в практику роботи ВНЗ таких наукових положень:

– всебічність естетичного становлення на основі розуміння гармонії та міри, спрямованої на те, щоб у студентів разом із засвоєнням естетичних знань і навичок формувалися судження про фахову діяльність з погляду краси та гармонійності;

– комплексність впливу естетичних та фахово значущих факторів, зумовлена тим, що максимальної ефективності формування естетичного смаку можна досягнути лише за умови поєднання в навчально-виховному процесі викладання фахово та естетично спрямованого матеріалу у їх взаємозв'язку;

– зв'язок теорії з практичною діяльністю за майбутнім фахом, що сприятиме усвідомленню всіх теоретичних положень, засвоєних під час навчання; відпрацюванню навичок, необхідних для якісного виконання професійних обов'язків; формуванню естетичних суджень та відповідної поведінки в майбутній діяльності за фахом.

Висновки. Ґрунтовне засвоєння широкого кола професійних знань, знайомство з особливостями професійної культури правоохоронців різних країн світу, морально-естетичної складової фахової діяльності створить передумови для всебічного й гармонійного розвитку професіонала в подальшому, допомагатиме усвідомленню важливості обраної професії, переконанню в правильності вибору свого фаху. Реалії сьогодення свідчать, що свідоме ставлення до постійного професійного самовдосконалення, чітка орієнтація та самоуправління у професійно значущій інформації сприятимуть успішному здійсненню майбутньої професійної діяльності.

Література

1. Шевченко Г.П. Эстетическое воспитание в школе / Г.П. Шевченко. – К. : Рад. школа, 1985. – 144 с.
2. Левчук Л.Т. Естетика / Л.Т. Левчук, В.І. Панченко, Д.Ю. Кучерюк. – К. : Вища шк., 2005. – 431 с.
3. Локарева Г.В. Художньо-естетична інформація в підготовці соціального педагога до професійного спілкування: теорія та практика : монографія / Г.В. Локарева. – Запоріжжя : ЗНУ, 2007. – 376 с.

4. Калашник Н.Г. Формування естетичної свідомості як одна з передумов виховання майбутнього юриста / Н.Г. Калашник, В.Л. Вертегел // Проблеми гуманітаризації, гуманізації освіти та впровадження новітніх педагогічних технологій в навчальних закладах МВС України (22 листопада 2002 р.). – Запоріжжя, 2002. – С. 31–33.

5. Зязюн І. Філософія педагогічної діяльності у професійній освіті / І. Зязюн // Діалог культур: Україна у світовому контексті: Філософія освіти : зб. наук. пр. / ред. кол. І.А. Зязюн [та ін.]. – Л. : Сполом, 2002. – Вип. 8. – 384 с.

ПРИХОДЧЕНКО О.В.

ВИКЛАДАННЯ ЕЛЕКТИВНОГО КУРСУ “ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ” У ПРОФІЛЬНОМУ КЛАСІ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ

XXI ст. назване століттям освіти. Перед сучасною педагогічною наукою та школою гостро стоїть питання докорінних реформ у сфері освіти, які спрямовані на всебічну підготовку підростаючого покоління, вивчення інтересів, можливостей дитини, її цілісний і гармонійний розвиток та особистісне зростання. Головна стратегічна лінія освітньої політики України – профілізація навчання. На це орієнтують нас Указ Президента України “Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні” від 4.07.2005 р., Програма розвитку освіти в Україні на 2005–2010 роки, Закон України “Про загальну середню освіту”, постанови Кабінету Міністрів України “Про перехід загальноосвітніх навчальних закладів на новий зміст, структуру і 12-річний термін навчання” від 16.11.2000 р. № 717 та “Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти” від 14.01.2004 р. № 24 і визначає шляхи подальшого розвитку української освіти, її інтеграції в європейській освітній простір, а також створення умов для забезпечення доступу громадян до якісної освіти через впровадження кращих набутоків досвіду вітчизняних та зарубіжних методик, зокрема профільного навчання. Одним із його шляхів є орієнтація на медичний профіль. Актуалізує проблему той факт, що з кожним роком ускладнюється орієнтація школярів у численному колі професій, що пропонує сучасне суспільство. Серед них гідне місце має зайняти професія лікаря.

Проблемою профільного навчання займалися дослідники А. Алексюк, Н. Абашкіна, Є. Барбіна, В. Беспалько, І. Зязюн, В. Колінько, А. Лігоцький, Н. Нічкало, Л. Пуховська, Н. Сидорук, Б. Федоришин, Т. Яценко та інші. Проблемі профілізації старшокласників навіть присвячена дисертація Е.М. Павлютенкова “Формування мотивів вибору професії в учнів загальноосвітніх шкіл” [1].

Мета статті – розглянути проблему формування професійно значущих якостей майбутніх медиків, впровадження в навчально-виховний процес системи педагогічних впливів із цілеспрямованого формування й удосконалення відповідних якостей, значущих для професії медичного працівника. Щоб викликати зацікавленість, підвищити інтерес до такої благородної професії, як медичний працівник, до навчального плану в його варіативну частину вводиться елективний курс “Історія медицини”, з якого діти дізнаються, що з перших кроків розвитку людського суспільства медицина йде поруч. Спочатку це були з’ясування лікарських властивостей ряду рослин. Адже в період матріархату, особливо в країнах Давнього Сходу, люди користувалися переважно рослинною їжею. Саме цей пе-